

Andok Mónika

A rádiós hír mint szövegtípus

1. Mi a szövegtípus?

Minden szövegelmélet egyetért abban, hogy a különféle szövegeket szövegtípusokba lehet sorolni. Sőt, vannak, akik szerint a *szövegség*nek ez az egyik kritériuma. „... hogy ha van a szövegnek definitorikus tulajdonsága, akkor az a szövegtípushoz való tartozás. Egy szövegről akkor fedezzük fel, hogy szöveg, ha hozzá tudjuk rendelni egy bizonyos, a kogníció és a kommunikáció szabályai szerint működő szövegtípushoz.” (Kocsány 2001, 337.) A szövegelméleti kutatók szerint minden egyes szövegtípusnak jellegzetes makro-, mezo- és mikroszerkezete van, illetve azokra jellemző jellegzetes tulajdonságok sora írható le. Eőry Vilma pedig Elisabeth Gülichet idézve azt írja: „A makrostruktúra ... a szöveg szövegtypológiaiul egyedül releváns strukturális szintje” (Eőry 1999, 173). A magam részéről ezt úgy módosítanám, hogy valóban a makrostruktúra a legfontosabb, de a hírek esetében nem tekinthetünk el sem a mezo-, sem a mikrostruktúra vizsgálatától. Ez előbbi a hírek esetében oly fontos lead, míg a másik a kifejtettségi szabály (5 w+h)¹ elemzésénél elengedhetetlen (Andok 2001, 2003).

Az egyes szövegtípusok nemcsak szerkezetükben különböznek el egymástól, hanem a processzus, a létrehozás és értelmezés folyamatában is. Ezen megközelítésből a szövegtípusok létrehozására bizonyíték például, hogy az emberek nemcsak szövegkompetenciával (az a tudásunk, amellyel rendezni vagyunk képesek egy szöveg darabjait, felfedezzük az összefüggéseket az utalásrendszerben), hanem szövegtípus-kompetenciával (kommunikatív minták, sémák követéséből adódik, s a helyzetnek megfelelően aktivizálódik, l. Kocsány 2002, 11) is rendelkeznek. Erőteljesen jelentkezik ez az elgondolás de Beaugrande és Dressler szövegelméletében, akik a többi szöveggel való összehasonlítás kognitív műveletéből vezetik le a szöveg egyik kritériumát: az intertextualitást. Tolcsvai még azzal is kiegészíti ezt, hogy nemcsak az egyének, de a közösség létmódjában is reprezentálva van a szövegtípustudás, mégpedig a hagyománymondásban és „az ehhez illő intézményesített megnyilatkozás lehetőségeiben” (Tolcsvai 2001, 335).

¹ Az sajtóműfajokat tárgyaló könyvek a hír megfogalmazásakor a következő kategóriákat adják meg kötelező elemnek: Ki, mit, mikor, hol, miért és hogyan csinál/mond stb. Az angol kifejezések alapján, who, when, where, what, why és how alapján úgy hivatkoznak rá, mint az 5w +h szabálya.

Ugyanakkor ahány szövegelméleti munka, annyi tipologizálási javaslatot talál az olvasó, kutató. Alapvetően két megközelítési módot tudunk elkülöníteni a tipologizálási stratégiában²: Az egyik irányzat szövegtípus kritériumokat állít fel, s ezekkel kívánja jellemezni az egyes szövegtípusokat. Úgy vélik, hogy egy megfelelő kritériumrendszerrel jól leírhatók és elkülöníthetők az egyes szövegtípusok. Tolcsvai (2001, 331) ide sorolja többek között Vaternet, Ermertet, Luxot. A magyar tipológiák közül én Róka Jolánét (1984) említeném ide tartozóként.

A másik megközelítési mód – Gülich 1986-ra utalva – azt mondja, hogy a szövegfajtákra jellemző rendszer a kommunikatív interakcióban konstituálódik. A magyar kutatók közül elsősorban Kocsány Piroskát (1989, 2001, 2002) említeném, akinek munkáiból többször idézek, s eredményeire támaszkodom.

A hír szövegtípus definitív megközelítését, kritériumrendszer felállítását két szempontból tartom problematikusnak. Az egyik, hogy rendkívül tág a kritériumrendszer, a másik, hogy folyamatosan bővül, ezért lezárhatatlan.³

Az első megközelítési módot követő szerzők ellenérve a második irányzatra, hogy ott Gülich és kutatótársai nem szövegtypológiát, hanem cselekvéstipológiát írnak le. Elgondolkodtató, hogy ez valóban ellenérv-e avagy természetes helyzet. Úgy gondolom, a szöveg és cselekvésemleletek összekapcsolása, összekapcsolhatósága szükségszerűség. Támaszkodnék a továbbiakban Paul Riceour érvelésére is, aki a következőképpen látja ezt: „Alapos érvek igazolják a szövegelmélet cselekvésemletté alakítását és *vice versa*. ... Röviden annyit mondanék, hogy a szöveg fogalma egyrészt jó *paradigma* az emberi viselkedésre, másrészt a cselekvés megfelelő *referens* a szövegek összességének kategóriájára. Ami az első pontot illeti, az emberi cselekvés jócskán hasonló egy kvázi-szöveghez. Az írás jellegzetes rögzítéséhez hasonlóan van külsővé téve. A cselekvés elszakad cselekvőjétől, s ahhoz hasonló autonómiára tesz szert, mint a szöveg szemantikai autonómiája, jelet, nyomot hagy, beírja magát a dolgok folyásába, és archívú és dokumentummá válik.” (Riceour 2000, 196.) A gondolatmenetet Riceour még azzal is kiegészíti, hogy egy harmadik területen, a történetelméletben is megerősítést talál a szöveg- és cselekvésemlelet közötti megfelelés. Hiszen a történet mégiscsak egyfajta elbeszélés, „igazi” elbeszélés, szemben a fiktív elbeszélésekkel, másrészt pedig a történelem maga múltbéli emberek *cselekvéseivel* foglalkozik.⁴

Cselekvés és szöveg kapcsolatáról még Irmengardot szeretném idézni: „A nyelv az egész kultúra prototípusa, és a kultúra szövegek özönéből áll. A szöveg eszerint

² Ezeket Tolcsvai részletesen összeveti egymással (2001, 331–332).

³ Tolcsvaitól eltérő, hármas felosztást ad a tipológiai iskolákról Eöry Vilma, aki szerint az egyik megközelítési mód, hogy a szövegen belüli tulajdonságokra figyel a kutató, ide sorolja Wehrlich kutatásait, a másik csoport inkább a szövegen kívüli tényezőkre figyel, mint Kern és Glinz, míg a harmadik csoport mindkettőt figyelembe veszi, s ide Sandig, Gülich és Raible nevét említi (Eöry 1996).

⁴ A kiemelések az eredeti szöveg kiemeléseit követik.

tág értelemben megfelel a kultúrának, a nyelvnek, magának az embernek. Szűkebb értelemben a szöveg arra az absztrakt teoretikus szerkezetre referál, mely az „általános diskurzusnak nevezett valami alapját képezi” (van Dijk 1977). Mindemellett Teun van Dijk megkülönböztetése túlságosan finom, ha figyelembe vesszük azt a tényt, hogy a diskurzus módszeresen kapcsolódik a kommunikatív cselekvéshez, és ennek megfelelően a kulturális viselkedésbe tér vissza.

A szöveg által betöltött *transzdiszciplináris státus* (kiemelés A. M.) tehát egy transzdiszciplináris modellt követel meg, és ez jelenleg a cselekvéstudomány.” (Irmengard 2004. 436.)

Magyar szerzők közül Károly Sándor egy írásában találkoztam azzal a gondolattal, hogy szövegtipológia és cselekvéstipológia összekapcsolódása törvényszerű. „A műfaj egyébként meghatározó a szöveg alakulása, kialakulása szempontjából is, hisz a szövegeknek csak legáltalánosabb sajátosságai, törvényszerűségei érvényesek minden szövegre, egyébként szövegtípusok szerint specializáltak. S ez természetes is, hiszen a szövegtípusok végeredményben magatartástípusok, társadalmilag kialakult, de állandó változásban lévő beszédett-rendszerek.” (Károly 1979, 29.)

Egy szövegtípus kommunikatív szempontokat is figyelembe vevő leírásánál a mikro-, mezo és makroszerkezeten⁵ túl Tolcsvai szerint hat szempontot érdemes bevonni, melyek a következők:

- a kifejtettség / bennfoglalás mértéke
- a nézőpont jelöltsége
- a kommunikációs színterek jellemzői
- a szövegek értelemszerkezetének tipikus jellemzői
- a szöveg általános szerkezetének szövegtípusra jellemző rész tulajdonságai
- a stílus

Ezek alapján tehát egy szövegtípus – például a hír – sajátos makroszerkezettel rendelkezik, a szöveg általános szerkezete kizárólag erre a szövegtípusra lesz jellemző, emellett különféle stilisztikai, kifejtettségbeli követelményeknek tesz eleget, és eltérő kommunikációs színterek alapján specializált.

A továbbiakban azt vizsgálom, hogy az adott hat szempont miben járulhat hozzá a rádióhír mint szövegtípus elkülönítéséhez.

2. A rádiós hírek

Rádiós hírek kiterjedt vizsgálatával foglalkozott Allen Bell (1991) és Ferenczy Judit (2003), és sorra vették ennek a hírtípusnak a sajátosságait, kisebb tanulmányok jelentek meg a rádiós hírekről (Deme 1979). Az általam elemzett rádiós híre-

⁵ Mikroszerkezeten a szavak morfológiai belső viszonyait értjük, mezoszerkezeten a szó szerkezetektől a szövegmondatig terjedő tartományt, míg a makroszerkezeten a szövegmondatok feletti viszonyokat.

ket a Melléklet tartalmazza, a Magyar Rádió Kossuth adóján 2006. március 10-én elhangzott Esti Krónikát, a 2006 március 21-én 11 órakor elhangzott rövid hírsz-szeállítását és a Sláger Rádióban 2006. március 21-én délben elhangzott híreket rögzítettem és írtam le. Az itt szereplő anyagból nem elemeztem azokat a szövegeket, melyeket nem hírnek, hanem tudósításnak tartok műfaji szempontból, s így nem terjed ki rá a vizsgálat. Az Esti Krónikában hét hírt találtam, egy nekrológot és több hangképes tudósítást. A Kossuth adó 11 órás híradásában hét, míg a Sláger Rádióban 12 órakor kilenc hír szerepelt, az időjárás-jelentés mellett. Ezeket a híreket elemeztem a szövegtipológiánál már bemutatott szempontok szerint. Mivel minden hírnél – legyen az rádiós, televíziós, nyomtatott sajtóból származó, gazdasági, kulturális vagy politikai – megegyezik a nézőpont jelöletlensége, illetve az értelemszerkezet sem tér el, így három nagy terület maradt: A szövegszerkezet jellemzése, a stilisztikai jellemzés, valamint a kifejtettség / bennfoglalás mértékének alakulása.

2.1. A rádiós hírek szövegszerkezeti jellemzői

2.1.1. A hírszöveg mikrostruktúrája

A szöveg mikroszintjénél Tolcsvai (2001, 163) szétválasztja a nyelvtani, illetve a szövegtani formákat. Hozzáteszi, hogy a mikroszint nyelvtani formái csak lehetőséget adnak a mikroszintű kapcsolatra. Négy területet említ, amelyet vizsgálni érdemes. Az első a határozottság kérdése, a második az igealakok ragjai, a birtokos személyjel és a névszók jelei, a harmadik a névmásítás, a negyedik pedig az egyeztetés. A négy szempont közül a második és a negyedik esetében azt találtam, hogy semmiféle jelentős különbség nincs hírszövegek és más szövegtípusba sorolt szövegek között. Azonban a határozottság és a névmásítás kérdésében tehetünk néhány észrevételt a hírszövegekről is.

Kötelező elem	Gyakori elem	Csak speciális helyzetben fordulhat elő, idézett szövegrészekben vagy ezt követő idéző mondatokban	Ritka elem	Sosem fordul(hat) elő hírszövegben
Tulajdonnév: - Személynév - Intézménynév - Földrajzi név	Határozott névelő + főnév	- <i>Ezt, azt</i> mutató névmás. - Kitett E/3, T/3 személyes névmás.	- <i>amelyet</i> mutató névmás.	- E/1, E/2, T/1, T/2 személyes névmás - E/1, E/2, T/1, T/2 igei személyrag

1. táblázat: A hírszövegek mikroszintjén a határozottság kifejezésének és a személyes névmások kitehetőségének jellegzetes nyelvi sajátosságai

Ezután érdemes megvizsgálni a mikroszint jellegzetes szövegtani formáit, melyek közül Tolcsvai három jelentősebbet említ: a deixist, a névmási koreferenciát, illetve a fogalmi (szójelentésen alapuló) koreferenciát. Ha visszaidézzük, hogy a nyelvi kifejezőeszközök vizsgálatánál milyen eredményre jutottunk – vagyis névmási tekintetben szegényesek a szövegek, ám tulajdonnevekben és határozott főnevekben gazdagok –, akkor nem csodálkozhatunk azon, hogy a névmási koreferencia viszonylag ritka, ellenben a fogalmi annál gazdagabb. A hírszöveg deixis tekintetében is markánsan eltér más szövegtípusoktól.

A deixis definiálása alapján a hírek esetében két területet kell elemeznünk: „A deixis rámutatás, amely a beszélgetésben részt vevők által feldolgozott fizikai környezetben mint a szövegvilág összetevőjében vagy a szövegben mint vehikulumban érzékelhető dologra utal.” (Tolcsvai 2001, 180) A deixis egyik lehetősége, amikor a szövegvilág valamely elemére utalunk. E tekintetben azt mondhatjuk el a hírszövegekről, hogy a deixis személyre, dologra, minőségre és módra gyakorlatilag nem fordul elő. Kizárólag tér- és időviszonyra történhet deiktikus utalás, de e kettő közül is gyakoribb az időviszony.

A deixis másik formája, amikor a szövegre mint vehikulumra történik utalás.

A koreferenciának két típusáról beszélünk a tekintetben, hogy előreutalásról (katafora) vagy visszautalásról (anafora) van-e szó. A rádiós (és a televíziós), vagyis az akusztikus befogadásra építő hírszövegek ebből a szempontból kataforával élnek.

A fogalmi koreferencia egy érdekes altípusáról szeretnék még néhány gondolatot írni, s ez pedig az ún. tudáskeretből, forgatókönyvből levezethető fogalmi koreferens viszony, melyek tág szemantikai keretet képesek átfogni. Az effajta koreferencia viszonylag gyakran előfordul a hírekben, melynek oka, hogy általában jól ismert eseményszerkezetű dolgok, események válnak hírré, melyek forgatókönyve jól ismert, sokszor szerepel a „típus” a hírekben.

Összefoglalóan azt mondhatjuk a hírszövegek mikroszerkezetének szövegtani formáiról, összhangban a nyelvi elemek gyakorisági jellemzőivel, hogy a deixis két típusa közül a szövegre mint vehikulumra utalás gyakoribb, ennek megkülönböztethetjük a verbális és a nem verbális részre utaló típusát. Ennél ritkább a szövegvilágra utaló deixis. Itt az időviszonyokra utalás a leggyakoribb, esetenként a térbeli viszonyokra utalás is előfordulhat. A koreferenciaviszonyoknál a névmási eset ritka, a fogalmi viszont igen gazdag, melynek stilisztikai okai lehetnek.

2.1.2. A hírszöveg mezostruktúrája

A szöveg mezoszintjének tárgyalását Tolcsvai két részre bontja. Az egyik részbe a szövegértelmezést, a másikba a szövegszerkezet formáit sorolja. Az előbbi esetében megemlíti a szövegfókusz-szövegtopik megoszlását, a tematikus progresszió kérdé-

sét, a mellérendelést, a fogalmi séma és a metafora mezoszintű szerepét. Az utóbbi esetében két szerkezeti formát említ, a bekezdést és a párbeszédet.

Mielőtt az eredményeket bemutatnám, hozzá kell tennem, hogy a hírszövegek mezoszintű elemzése több szempontból is problematikusvá vált számomra. A szöveg-értelem vizsgálata szempontjából a tematikus progresszió hírszövegeken való bemutatásának, működésének problematikus voltát már Tolcsvai is leírja (2001, 244–249). Az elméletet kidolgozó Daneš (1982) ugyanis alapvetően mondatpárokkal dolgozik, azokon mutatja be példáit. S amikor Tolcsvai ezt próbálja követni saját hírszöveg-elemzésében, akkor azt találja, hogy egyik Daneš által meghatározott típus sem jelentkezik tisztán a szövegben (a négy típus: egyszerű lineáris téma-réma szerkezet, téma-réma szerkezet végigfutó témával, téma-réma szerkezet levezetett témákkal, többfelé elágazó réma). Sőt sokkal gyakoribb, hogy a tematikus progresszióban a lánc megszakad. Ennek egyik oka lehet Tolcsvai szerint, hogy a mondatpólik és mondatfókusz nem minden esetben egyezik meg a szövegtopik-szövegfókusz tagolással. Magam is azt tapasztaltam, ha Daneš elemzését követjük, a téma-réma lánc megszakad, nem lehet végigvezetni a teljes hírszövegen.

A vizsgálat körét az is szűkítette, hogy metaforák a hírek szövegében nincsenek, nem is lehetnek. A fogalmi sémák⁶ mezoszintű bemutatása és működése is problematikus, mert a hírszövegek túlságosan rövidek ahhoz, hogy a fogalmi séma mezoszinten megragadhatóvá váljék. Így igazán alapos elemzést csak a mellérendelések kapcsán tudtam végezni. Ugyancsak a hírszövegtípus sajátosságai miatt a mezoszinten említett két szövegszerkezeti forma körül csak a bekezdéssel lehet érdemben foglalkozni, a párbeszéddel nem, hiszen ez hírekben nem jelenhet meg.

2.1.2.1. A mellérendelések a hírszövegben

Elméleti kiindulópontként előre kell bocsátanom, hogy a mellérendelések típusait nemcsak egy összetett mondaton belül vettem figyelembe, hanem Békési (1982) kutatásai alapján az egy mondatömbön belül megfigyelhető mellérendeléseket is ide soroltam, amelyet mondatok közötti mellérendelésnek neveznek. A saját elemzésemben azonban nemcsak ezeket, de az összetett mondatok közötti mellérendelés-típusokat is megvizsgáltam. Ennek oka, hogy az elemzett anyagban nagyon esetleges, hogy az adott hírállító, hírszerkesztő egyben hagyja-e a mellérendelő összetett mondatot vagy két külön mondatra osztja. Sőt azzal kiegészítve, hogy a hangzó szövegben a mondathatárok megállapítása kétséges lehet. (Erre Kontra Miklós és Németh T. Enikő kutatásai kapcsán Tolcsvai is utal: 2001, 111).

⁶ A fogalmi sémák mezoszintű működéséről Tolcsvai ezt írja: „A fogalmi séma (tudáskeret, forgatókönyv) mint mentális modell, mint a tudás elméleti összetett elrendezése a szöveg mezoszintjének koherenciájához hozzájárulhat a pusztán említéssel, a fogalmi séma részleges kifejtésével (összetevőinek szövegbeli sorbavételével) és a fogalmi séma megnevezésével és egyidejű részleges kifejtésével” (2001, 280).

A mellérendelések vizsgálatánál számba vettem a leggyakoribb kötőszavak előfordulási arányát is. Leggyakoribb mellérendelési forma a hírszövegek esetében a kapcsolatos mellérendelés lett, majd ezt követte az ellentétes és a magyarázó. Valamivel kevesebb következtetési mellérendelést találtam, s elenyésző volt a választó mellérendelés a szövegekben.

Táblázatban foglaltam össze a gyakoriságot a jellemző kötőszavak előfordulása alapján. A táblázatban szereplő számok a 100 elemű vizsgálati anyag szerinti hírsorszámot jelzik, az adatokat a melléklet tartalmazza.

Kötőszó megnevezése	Gyakorisága 100-as mintán nyomtatott hírekben	Rádiós hírekben (Mellékletben 23 hír)
<i>És</i> (kapcsolatos)	65 % – 26 db	8 esetben (1, 2, 3, 17, 18, 19, 22, 23)
<i>Meg</i> (kapcsolatos)	0 %	–
<i>Is</i> (kapcsolatos)	5 % – 2 db	–
<i>Sőt</i> (kapcsolatos)	0%	–
<i>S</i> (kapcsolatos)	30 % – 12 db	–
<i>De</i> (megszorító ell.)	68,7 % – 22 db	3 esetben (1, 4, 23 hír)
<i>Ám</i> (megszorító)	9,4 % – 3 db	–
<i>Mégis</i> (megszorító)	–	–
<i>Azonban</i> (szembeállító)	9,4 % – 3 db	–
<i>Ellenben</i> (szembeállító)	–	–
<i>Viszont</i> (szembeállító)	6,25 % – 2 db	–
<i>Nem, hanem</i> (kizáró ell.)	6,25 % – 2 db	–
<i>Ugyanis</i> (okadó magy.)	–	–
<i>Hiszen</i> (okadó)	20 % – 3 db	–
<i>Mert</i> (okadó)	40 % – 6 db	1 (15)
<i>Mivel</i> (okadó)	20 % – 3 db	–
<i>Azaz</i> (kifejtő magy.)	20 % – 3 db	–
<i>Vagyis</i> (kifejtő)	–	–
<i>Például</i> (kifejtő)	–	–
<i>Tehát</i> (következtető)	–	–
<i>Ezért</i> (következtető)	33 % – 3 db	1 (4)
<i>Így</i> (következtető)	56 % – 5 db	2 (14, 20)
<i>Emiatt</i> (következtető)	10 % – 1 db	–

2. táblázat: Mellérendelések a hírszövegekben

Összességében mit mutat a gyakorisági vizsgálat? A hírekre legjellemzőbb mellérendelési mód a kapcsolatos, ami a hírszövegek azon tulajdonságából következhet, hogy történeteket, eseményeket mesélnek el – bár nem időrendi sorrendben. Emellett még ellentétes és következtetési kapcsolattal találkozhatunk. Jóval kevesebb a

mellérendelés az írott anyaghoz képest, és ez megintcsak a médium sajátosságaiból vezethető le. Olyan mondatokból kell állniuk a rádiós híreknek, melyek első hallásra megérthetők, nincs bennük többszörösen összetett szerkezet.

2.1.2.2. Speciális bekezdés a hírszövegben: a lead

A szövegek mezoszintű szerveződésének egyik jól megragadható formája a bekezdés. A hírszövegek esetében találkozunk egy olyan bekezdéstípussal, mely kötelező része minden egy bekezdésnél hosszabb hírnak. S ez az ún. lead, vagyis az első bekezdés, amellyel indul a hír. A hírelemzésekkel foglalkozó egyik szövegtani munka így határozza meg a leadet: „The lead will include the main event, and possibly a second event. This necessarily entails giving some information on actors and setting involved in the event. The lead may also incorporate attribution, and supplementary categories such as evaluation.”⁷ (Bell 1991, 169.) Nem véletlen, hogy Bell később a leadet mikro-story-nak, illetve egybekezdésnyi storynak (one-paragraph-story) nevezi, s utal egy olyan kutatásra, melyben kizárólag csak a hírek leadjeit vizsgálták. Kniffka 1980-ban egy 31 elemből, leadből álló anyagon végzett vizsgálata alapján megállapította, hogy a cselekvő és a cselekvés maga mindegyik leadben szerepelt, de egyetlen lead sem maradt meg ennél a minimumnál, valamely körülményt még kiemelt a történetből (Bell 1991 176). Saját vizsgálataiból Bell még hozzáfűzi, hogy az általa vizsgált anyagban a *ki*, *mit* mellett a *hol* is kötelező eleme volt a leadnek. S általában a cselekvő megnevezésével kezdődött a szöveg. Az általam vizsgált anyagban ez másként alakult. Itt legtöbbször egy bővítményt emeltek ki a mondat élére, mégpedig értelmileg mindig azt a bővítményt, amely a hír leglényegesebb (hírérték szempontjából legfontosabb) mozzanatát nevezte meg.

Arra, hogy a leadekben leggyakrabban azt a részt emelik ki, mely az újságszerkesztői szabályok szerint a hírértékét adja, jól rávilágít a hír kettős funkciójára. Ez egyrészt jelenti a történet összefoglalását, másrészt a hírszövegnek az elkezdését is, amely utal arra, hogy további információkra számíthatunk a szöveg későbbi részében.

A vizsgálatból kitűnik, hogy az alannyal és az időhatározóval való a leggyakoribb kezdés a hírek első mondatában. Ehhez hozzá kell még tenni, hogy az időhatározó minden esetben a hír friss, aktuális voltát támasztotta alá: *ma*, *most*, *megint*.

⁷ „A lead tartalmazza a fő eseményt és talán egy második eseményt is. Ez szükségszerűen azzal jár, hogy néhány információt adunk a cselekvőről és a környezetről, melyet az esemény tartalmaz. A lead szintén magában foglalhatja a tulajdonságokat és olyan kiegészítő kategóriákat, mint az értékelés.”

Kezdő mondat szerkezeti összetevő	Gyakoriság a 100-as mintán, nyomtatott hírekben	Előfordulása rádiós hírekben (23 hír)
Állítmányi bővítmény	40 % (11 db)	8,6 % – 2 esetben (1, 12)
Állítmány	21 % (6 db)	17,4 % – 4 esetben (14, 18, 19, 22)
Alany (jelzővel)	21 % (6 db)	30,4 % – 7 esetben (2, 3, 4, 6, 20, 21, 23)
Tárgy (jelzővel)	11 % (3 db)	4,3 % – 1 esetben (13)
Helyhatározó	7 % (2 db)	13 % – 3 esetben (5, 10, 11), minden esetben külpolitikai hír volt.
Időhatározó	–	26 % – 6 esetben (7, 8, 9, 15, 16, 17), különösen gyakori a <i>most, ma</i> időhatározó.

3. táblázat: Kezdő mondat szerkezeti összetevők gyakorisága a leadekben

2.1.3. A hírszöveg makrostruktúrája

A legfontosabb szövegtipológiai sajátosságokat a szövegek makrostruktúrája tartalmazza. A szöveg mikro- és mezoszintje mintegy előkészítette, illetve tükrözte mind nyelvtani, mind szöveg-sajátosságaiban azokat az elemeket, melyeket makroszinten említenek a szövegelméleti tankönyvek. Ez a makroszint a hírek esetében – és minden jól megragadható szövegtípus esetében – erőteljesen szövegtípus-specifikus. Ezért a makroszint szerveződését most általánosan érintem, s a következő szövegtipológiai fejezetben elemzem részletesen a híreket.

A makroszint legfontosabb szövegösszetevői Tolcsvai alapján a szövegvilág, melybe beletartozik a nézőpont, valamint a szövegtopik és fókusz kérdése. Ide sorolja a tér- és időjelölést, valamint a szöveg általános szerkezetét, értelemszerkezetét, stílusát és címét is.

A szövegvilág tárgyalása, meghatározása különösen fontos a hírműfaj esetében. Mert szükséges leszögezni, hogy „a szöveg nem *tükrözi* a világot, nem leképezi, hanem reprezentációk összetett rendszerében modellálja, a nyelvi interakcióban résztvevők számára többé-kevésbé hasonló módon” (Tolcsvai 2001, 121). Újra aláhúzhatjuk, hogy az újságírók által emlegetett objektivitás (valóságtükrözés) elve nem más, mint egy munkamenet leírása, s valójában nincs köze az ontológiai objektivitáshoz. A szövegvilág fogalmához még annyit szeretnék hozzáfűzni, hogy néhány társtudományban használják hasonló pozícióban a lehetséges világ megfogalmazást, de a szövegelmélet ragaszkodik a szövegvilág megnevezéshez. (A két elnevezésről

l. Petőfi 1994, 49.) A szövegalkotás és szövegmegértés folyamatszerűségéből következően a szövegvilág nem lezárt rendszer.

Tolcsvai példái között is szerepel egy hírszöveg, s ezzel kapcsolatban makroszinten a nézőpontról (beszélőéről), illetve a térjelölésről és az időjelölésről a következő megállapításokat teszi: „Az író (hírfogalmazó) térbeli helyzete háttérbe szorul, viszonya az esemény helyéhez kikövetkeztethetően távoli” (2001, 145). Az idő esetében megállapítja, hogy nincs jelölve a beszédidő – ezt a szövegtípus sajátos vonásaként értelmezi. Megjelenik még a szövegben a beszédbeli esemény jelene, múlt időben. Mivel jó néhány hír tartalmazza e leírt esemény háttérét is, ezért Tolcsvai utal arra, hogy a hírszövegben nem csupán egyféle múlt időt találunk, hanem megemlíthetik a közvetlen múlt mellett a közeli, illetve a régmúltat is.

Tolcsvai ezen leírásából kimaradt egy hírtípus, mely jelen van a magyar napilapokban. Ezek pedig az előzetesek (főleg kulturális hírek esetében), vagy olyan hírek, melyek valamely esemény várható voltáról tudósítanak. S ezekben megtalálható a jövő idő is. S ráadásul nemcsak a szövegírás idejéhez képest jövő idő ez, hanem a szövegolvasás idejéhez képest is, hiszen különben a kulturális előzetes – melynek célja, hogy az érdeklődők elmehessenek az adott rendezvényre – nem felelne meg funkciójának. A hírek időszerkezetében fontos, hogy nem kronológiai sorrendben mesélik el a történetet. Egyes kutatók ebben látják a hírszövegtípus legfontosabb jellemzőjét. „Probably the most striking characteristic of news discourse comes from the non-chronological order of its elements: the nature of the lead, time structure, and what van Dijk has called the instalment method, by which an event is introduced then returned to in more detail two or more times.”⁸ (Bell 1991, 172.)

A szövegvilág miatt fontos beszédhelyzetről az írja Tolcsvai, hogy az újsághír szövegtípusából eredően a hír írója semlegesen közvetít egy napihírt. A nyelvi cselekvések esetében úgy vélekedik, hogy csak a beszéd és a megértés fontos a hírek esetében, „más cselekvések itt nem lényegesek”. Ezzel annyiban vitatkoznék, hogy a hírszövegekben, az események leírásánál igenis találkozunk más nyelvi cselekvésekkel is. Igen gyakran találkozunk nyelvi cselekvésekről szóló hírekkel, vagyis olyanokkal, melyek nem egy történetről, eseményről szólnak, hanem arról, hogy valaki – általában magas társadalmi pozícióban lévő személy – mondott (sajótájékoztatón, konferencián) valamit, aminek hírértéke van. Ezek mindenképpen nyelvi cselekvésként értelmezhetők. A nemzetközi szakirodalomban Bell is megemlíti, hogy a híreknek milyen nagy része áll beszédből: „Talk embedded within a story consists of the talk itself and the attribution to a speaker. The attribution names the source, and may specify time and space, ... the verb used to describe the act of speech. ... We could

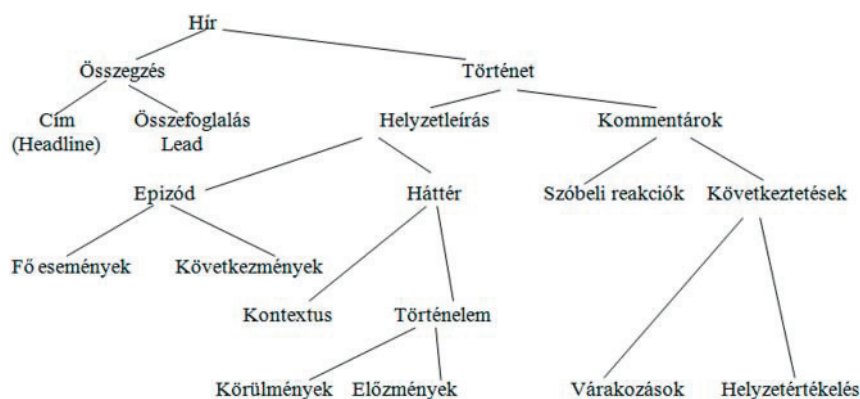
⁸ „A hírszöveg legszembevetőbb jegyei valószínűleg abból származnak, hogy a történetmesélés sorrendje nem időrendben halad: a lead természete, időszerkezete és amit van Dijk beágyazási módszernek nevezett, ami által egy eseményt bevezetünk, majd még részletesebben visszatérünk rá két-háromszori alkalommal.” (Saját ford. – A. M.)

call these groups in particular news performatives to adapt Austin's terminology. They perform the act which they describe and are characteristic of news as talk. Performatives cannot be true or false.”⁹ (Bell 1991, 206.) Vagyis a hírek mint szövegtípusok bemutatásánál nem feledkezhetünk el arról a hírtípusról sem, mely kifejezetten nyelvi cselekvést tartalmaz, erről tudósít. Fishman (1980, 99.) ehhez még azt is hozzáfűzi, hogy az újságírók kifejezetten szeretik ezeket a performatívumokat idézni politikusoktól, a diplomáciai élet szereplőitől. A *news performative* kifejezés nem egyedülálló Bellnél, McQuail is számos ilyen irányú kutatást említ, többek között a Glasgow-i Média Csoport és Morin elemzéseit (2003, 301).

2.2. A szövegtípológiai sajátosságok

2.2.1. A rádiós hírek általános szövegszerkezete

A szövegtani szakirodalom a hírek szerkezetének bemutatásakor általában van Dijk szerkezeti ábrájára hivatkozik. Szövegszerkezeti szempontból a rádiós hírek jelentősen eltérnek a sajtóban megjelent hírek szerkezetétől. Miben áll az eltérés? Tulajdonképpen a nyomtatott sajtó híreihez két típus – a külföldi politikai hírek és a sporthírek – igen közel állnak, ám többnyire nem annyira részletesek, mint a sajtóban megjelentek. A külföldi híreknél az esemény háttere szűkszavúbban van bemutatva, s teljesen hiányzik a várakozás, verbális reakció bemutatása. Hogy mindezek ellenére mégsem lehet azonos típusúnak kezelni a nyomtatott sajtó híreivel, az abban

4. táblázat: A hír szövegének szuperstruktúrája (van Dijk 1988a, 55)

⁹ „Egy történetbe beágyazott beszéd magából a mondanivalóból és a beszélőnek való tulajdonításból áll. A tulajdonítás a források nevei és esetleg közelebbről az időpont és helyszín ... az ige, melyet beszédaktusok leírására használunk. ... Ezeket a csoportokat Austin terminológiája szerint hírperformatívumoknak is nevezhetnénk. Végrehajtják azt az aktust, amelyet leírnak, és a hírt mint szöveget jellemzik. A performatív kijelentések nem tudnak igazak vagy hamisak lenni.” (Saját ford. – A. M.)

– a szövegszerkezeti szempontból igen jelentős – különbségben keresendő, hogy a rádiós híreknek nincs címük. Vagyis a van Dijk-féle sémában az összefoglalás rész itt csak leadból áll, cím nincs. Ennek oka, hogy a rádiós hírműsoroknak van egy bevezető részük, amit angol kifejezéssel élve headlines-nak neveznek. S ebben a szerkezeti egységben tulajdonképpen a főbb hírek címeit mondják el. De nem az összes hírét, csak a 4-5 legfontosabbát.

2.2.2. A rádiós hírek stílusa

Stilisztikai szempontból is jelentősen különböznek a rádiós hírek a nyomtatott sajtó híreitől. Az egyik különbség az, hogy bár felolvasott szövegről, de alapvetően élőbeszédről van szó, amely nemigen tűri a többszörösen összetett mondatokat.

Az, hogy a rádiós híreknél élőbeszédről van szó, felveti a mondattagolás problematikusságát. Ezt még azzal egészíteném ki, hogy a rádiós hírszerkesztők többnyire megvágják a felvett interjút, s előfordulhat, hogy két, a szövegben különálló mondatot „ragasztanak össze”, ami szükségszerűen azzal jár, hogy a mondat hangsúlyozása természetellenes lesz. Nemhogy támpontot nem ad a tagoláshoz, de adott esetben félrevezető is lehet.

2.2.3. A kifejtettség/bennfoglalás a rádiós hírekben

A kifejtettség/bennfoglalás alakulásáról a rádiós hírek esetében el lehet mondani, hogy itt sem teljesült az az újságírói szabály, miszerint a híreknek tartalmazniuk kell azt, hogy *mi* történt, *ki* tette/mondta/szervezte, *hol*, *mikor*, *hogyan* és *miért*. Sőt még kevésbé teljesült ez, mint az írott sajtó híreiben. A rádiós hírekben is csak a *ki* és a *mit* tett, mondott stb. két pont volt a legtöbb esetben kifejtve.

Kiegészíteném még ezt azzal, hogy a *hol* inkább a külföldi hírek esetében volt beírva a szövegbe. Több esetben az alany jelzőjéből következtethetünk a helyszínre: olasz egészségügyi miniszter, az amerikai MODISZ.

Ugyancsak a külföldi hírek esetében fejtették ki gyakrabban a *miért*-et. Vagyis rávilágítottak az esemény okára.

Hír eleme	Kifejtettség az összes elemzett hírben	Kossuth adó, Esti Krónika (7 hír)	Kossuth adó, 11 órás rövid hírek (7 hír)	Sláger Rádió, rövid hírek (9 hír)
Ki	78	100	100	55
Mit tett, történt	100	100	100	100
Hol	47,8	28	71,4	44
Mikor	39,1	14	57,1	44
Hogyan	17,3	14	14	44
Miért	52,1	71,4	28,5	55

5. táblázat: A kifejtettség mértéke rádiós híryanagban (%-ban)

Összehasonlítva ezen adatokat az írott sajtó híreivel azt találjuk, hogy többször szerepelt a *mikor* kérdésre adott válasz, s kevesebbszer a *hogyanra* és a *miértre*. Az írott sajtóban az esetek felében szerepelt, míg a rádiós hírekben az egyharmadában vagy kicsivel több, mint egynegyedében. Ez azt jelenti, hogy a rádiós hírek kevésbé kifejtők, mint az írott sajtó hírei.

Elmondhatjuk tehát, hogy a rádiós hírek szövegszerkezeti szempontból nagymértékben különböznek az írott sajtó híreitől, s ezen szerkezeti különbségből levezethető a stilisztikai és a kifejtettségbeli eltérés is.

2.2.4. A nézőpont jelöltsége

A hírek makroszerkezetének szövegelméleti vizsgálatakor a tér- és időjelölés rendszerét bemutatva írtam a nézőpont jelöltségéről. Megállapítottam, hogy a beszédidő nem jelölt a hírszövegben, csak az elbeszélte történet ideje. Ugyanígy háttérbe szorul a beszélő, a szerző térbeli helyzete is, nem releváns az elmondott hír szempontjából. A nézőpontra a hír szerzőjének nevével sem utalnak. Sőt, a hírszerkesztőségek szabályai szerint kifejezetten tilos megnevezni a hír íróját.

A nézőpont jelöltsége szempontjából érdemes összehasonlítani a hírt a hozzá legközelebb álló másik sajtóműfajjal, a tudósítással. A legfőbb különbséget éppen a nézőpont jelöltségében találjuk. A tudósítás pontosan attól lesz tudósítás, hogy a szerző beleírja, hogy a helyszínen van, az esemény pillanatában, szemtanúja a történeteknek, így számol be az eseményekről. Kifejezetten törekszik saját maga pozícionálására a szövegben, emellett mindig névvel szerepel, aláírja a tudósítás szövegét. Úgy tűnik, hogy a nézőpont jelöletlensége sarkalatos ponttá válik a hírféle szövegtípusok meghatározásában (Andok 2005).

3. Összegzés

A dolgozatomban igyekeztem bemutatni, hogy a rádiós hírek a szövegelméleti megközelítés alapján külön szövegtípust alkotnak. A rádiós hírek mint szövegtípusnak megvannak a jellegzetességei a szöveg mikro-, mezo- és makroszintjén egyaránt. Ezek mellett külön jellegzetessége a kifejtettség/bennfoglalás mértéke, ez a többi médium hírtípusaitól is megkülönbözteti. Ugyanígy különbözik a szerkezet, a van Dijk-féle *news schemata* is, mert hiányzik belőle a cím, s ez különösen fontos összetevőjük a híreknek. Stílus tekintetében inkább az élőszó adta lehetőségeket kell figyelembe venni, és elkülönül egymástól a közszolgálati és a kereskedelmi rádiók hírstílusa. A nézőpont pedig minden esetben jelöletlen.

Felhasznált irodalom

- Andok Mónika 2001. A sajtóhírek a tudományos diskurzusban. In: Békési Imre – Petőfi S. János – Vass László (szerk.): *Szemiotikai szövegtan 14.* JGYTF Kiadó Szeged. 109–137.
- Andok Mónika 2003. A hír mint szövegtípus. *Iskolakultúra* 2003/11: 68–77.
- Andok Mónika 2005. A bulvár-tabloid hírek a magyar sajtóban 1780-tól. In: Ivaskó Livia (szerk.): *Érthető kommunikáció.* Szegedi Tudományegyetem Médiatudományi Tanszék, Szeged.
- Bell, Allan 1982. Radio: the style of news language. *Journal of Communication* 32/1, 150–164.
- Bell, Allan 1991. *The Language of News Media.* Blackwell. Oxford–Cambridge.
- Békési Imre 1982. *Szövegszerkezeti alapvizsgálatok.* Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Daneš, Frantisek 1982. A szövegstruktúra nyelvészeti elemzéséhez. In: *Tanulmányok* 15. füzet. Szövegelmélet. Penavin Olga – Thomka Beáta (szerk.): A Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete, Újvidék.
- De Beaugrande, Robert – Dressler, Wolfgang 1972. *Einführung in die Textlinguistik.* Max Niemeyer, Tübingen. Magyarul: Bevezetés a szövegnyelvészetbe. Corvina Kiadó. Budapest, 2000.
- Deme László 1996. A rádióhírek fogalmazásáról. In: R. Molnár Emma (szerk.): *Absztrakció és valóság. Békési Imre köszöntése.* JGYTF Kiadó, Szeged. 81–91.
- van Dijk, Teun A. 1977. *Discourse and Communication: New Approaches to the Analysis of Mass Media Discourse and Communication.* Berlin: de Gruyter
- van Dijk, Teun A. 1988. *News as Discourse.* Hillsdale, NJ.: Erlbaum
- Eöry Vilma 1996. Szövegtipológia – stílustipológia. In: Szathmári István (szerk.): *Hol tart ma a stilisztika?* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 130–151.
- Ferenczy Judit 2003. *Rádiós hírek – korunk szappanoperája?* Elhangzott: XIII. Magyar Alkalmazott Nyelvészeti Kongresszus, szociolingvisztika szekció.
- Fishman, Mark 1980. *Manufacturing the News.* Austin: University of Texas Press
- Gulich, Elisabeth 1986. Textsorten in der Kommunikationspraxis. In: Kallmeyer (Hg.): *Kommunikationstypologie. Handlungsmuster, Textsorten, Situationstypen.* Schwann Düsseldorf. 15–46.
- Irmengard, Rausch 2004. Szemiotika és nyelvészet. In: Horányi–Szépe: A jel tudománya. General Press Kiadó, Budapest. 436.
- Károly Sándor 1979. A szöveg és a jelentés szerepe kommunikációs szemléletű nyelvészeti törekvéseinkben. In: Szathmári István – Várkonyi Imre (szerk.): *A szövegtan a kutatásban és az oktatásban.* MNYTK 154. szám 23–32.
- Kocsány Piroska 1989. Szövegnyelvészet vagy a szövegtípusok nyelvészete? *Filológiai Közlöny*, 26–43.

- Kocsány Piroska 2001. Miniatűr szövegek és tipológiájuk. In: Andor József – Benkes Zsuzsa – Bókay Antal (szerk.): *Szöveg az egész világ. Petőfi S. János 70. születésnapjára.* 329–339.
- Kocsány Piroska 2002. *Szöveg, szövegtípus, jelentés: a mondás mint szövegtípus.* Nyelvtud. Ért. 151. sz. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- McQuail 1993/2003. *McQuail's Mass Communication Theory.* London, Longman
Magyarul: A tömegkommunikáció elmélete. Osiris Kiadó, Budapest
- Petőfi S János – Bácsi János – Békési Imre – Benkes Zsuzsa – Vass László 1994. *Szövegten és prózaelemzés.* Trezor Kiadó, Budapest.
- Ricoeur, Paul 2000. Szövegmagyarázat és megértés. A szöveg-, cselekvés- és történetelmélet közti néhány jelentős összefüggésről. In: *Narratívák 4. A történelem poetikája.* (Szerk. Thomka Beáta) Kijárat Kiadó, Budapest. 185–203.
- Róka Jolán 1984. *Az újságsszövegek szerkesztési és stílustipológiája.* Akadémiai Kiadó, Budapest
- Tolcsvai Nagy Gábor 2001. *A magyar nyelv szövegtana.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Melléklet

Kossuth rádió

Esti Krónika, 2006. március 10.

Itt a Kossuth rádió hírműsora. Jó estét kívánok, Farkas Erika vagyok.

Főbb híreink röviden, a bemondó Kovács M. István.

(Kovács M. I.): A határon túl élő magyarok vízumproblémáira is felhívta a figyelmet Sólyom László köztársasági elnök, amikor Párizsban találkozott Jaques Chirac államfővel.

(Farkas Erika): Székelyudvarhely polgármestere meghívta a román államfőt, hogy március 15-én személyesen győződjön meg arról, a Székely Nagygyűlés teljesen rendben zajlik.

(Kovács M. I.): Az Európai Unió nem fogja pénzügyileg támogatni az új palesztin kormányt, ha a kabinet nem békés eszközökkel törekszik a közel-keleti rendezésre.

(Farkas Erika): A magyar köztársasági elnök hamarosan beköltözhethet a Béla király úti rezidenciába.

(Kovács M. I.): Egy éven belül öt új korszerű helikopterrel gazdagodik a Magyar Mentőszolgálat. Az első egy hónapon belül megérkezik.

(Farkas Erika): A MODISZ Hitelminősítő két ponttal javította Budapest adóbsorolási osztályzatát.

(Kovács M. I.): Meghalt Halász Péter. A művészt, aki nemrég a Szépművészeti Múzeumban megrendezte már saját temetését 63 éves korában New Yorkban érte a halál.

(Farkas Erika): Az időjárásról.

(Kovács M. I.): Változóan felhős idő várható. Hajnalban 0, plusz 5 napközben 5, 10 fok közötti hőmérsékletre számíthatunk.

(Farkas Erika): A szerkesztő Kis Gábor István. Részletes jelentéseink. Magyar francia államfői találkozó Párizsban. A tudósító Gvadácsi János.

(Gvadácsi János): Nyugat-európai körútjának harmadik állomásán Párizsban Jacques Chirac francia köztársasági elnök fogadta Sólyom László magyar államfőt. Az Elysée palota udvarán parádézó díszőrség tagjai között jó néhány hölgyet is láttam. A tárgyalás után Sólyom László elmondta, hogy a két ország kapcsolatát már nem azok a klisék jellemzik, mint az a XX. században volt a jellemző. Ma Magyarország fontos földrajzi helyzete határozza meg kapcsolatunkat.

Sólyom László: Mind a francia–magyar kapcsolatokat, mind pedig a tágabb jövőjét az Uniónak mindig abban az összefüggésben kell tekinteni, hogy Magyarország körül három és fél millió magyar nemzetiségű, de nem magyar állampolgár él a szomszédos országokban. Éppen ezért Magyarországnak a bővítéssel kapcsolatban is vannak speciális szempontjai. Ezek konkrét napi kérdéseket is illetnek, mint például a vízumdíjak – most Franciaország által javasolt – emelése. Megértve azt, hogy az EU azonosító pénzbe kerül, másrészt kész figyelembe venni, hogy egy 60 eurós vízumdíj elvágna a magyar kisebbségeket attól, hogy beutazhassanak Magyarországra, hiszen ez a díj az ottani havi jövedelemnek több mint a fele. De lehet differenciálni, tehát lehet bizonyos országoknak, akik a Thessaloniki ágendába, tehát egy uniós perspektívával rendelkeznek, lehet bizonyos kedvezményeket adni. Franciaország mérlegeli ezeket a javaslatokat.

(Gvadácsi János): Sólyom László, mint ahogy azt Rómában is tette, itt Párizsban is beszélt egy leendő közös európai külügyminiszteri poszt betöltéséről. Emellett fölvetette egy egységes uniós médiaközpont felállításának lehetőségét és a zöld elnökök fórumát. Ide azok a köztársasági elnökök tartoznának, akik elkötelezettek a környezetvédelem ügyét illetően. A magyar államfő ezután a Pere lashez temetőben megkoszorúzta Nagy Imre miniszterelnök és mártírtársai emlékművét, amit még 1988-ban Jaques Chirac főpolgármestere idején állított Párizs városa.

(Farkas Erika) (1. hír): Három részre osztják a budapesti Béla király úti államfői rezidencia területét, és egy részét eladják.

(Kovács M. I.): Az ingatlanegyüttes értékesítéséről még az Orbán-kormány döntött, előszerződést is kötöttek a Magyar Fejlesztési Bankkal, de ezt rövidesen közös megegyezéssel felbontják – közölte a Krónikával Zellei Sándor a Kincstári Vagyongazgatóság vezérigazgatója. A rezidencia területe állami tulajdonban marad, az ingatlan egy része a XII. kerületi önkormányzat tulajdonába kerül, egyet pedig eladnak. Két-három hónapon belül kiírják a pályázatot az értékesítésre. A parkosított ingatlanért 6-8 milliárd forintot remélnek. Sólyom László államfő egyébként heteken belül beköltözhet a Béla király úti rezidenciába, miután befejeződött a felújítás.

(Farkas Erika): Helikopterügy után – helikopter. Idén összesen öt új géppel gazdagodik az Országos Mentőszolgálat. Bőti Attila összeállítása.

(Bőti Attila): (Börrögés.) Bár a hangja, gondolom, nem sokat árul el arról, hogy mennyire alkalmas a légi mentésre a most bemutatott helikopter, azonban mindennél beszédesebb, hogy Ausztriában 24 ilyen használnak a mentők. A Magyarországon is hamarosan szolgálatba álló helikoptert a Krónikának az Országos Mentőszolgálat közbeszerzési eljárásán nyertes osztrák üzemeltető, a Herier Transzport egyik vezetője, Kurt Noe Norbert mutatta be.

Kurtnoe Norbert (németül, az első mondat után fordítják): Ez egy francia–német helikopter, és az első olyan, amelyet kifejezetten légimentésre terveztek. Kis méretű, kompakt, ugyanakkor nagyon jó a teljesítőképessége és a belső térelosztása. A tíz évre szóló szerződés ünnepélyes aláírásán Rácz Jenő egészségügyi miniszter elmondta, az első helikopter egy hónapon belül érkezik, ezt követi három hónapon belül újabb két gép és még kettő egy éven belül. Ezzel a honvédségi korszerűtlen MI-2-esek végleg kikerülnek a légimentésből. A júniustól működő szegedivel együtt immár hat hazai légibázison ez az öt, a korábbinál kétszer gyorsabb helikopter, illetve a meglévő három francia AS látja el majd a légimentést. Az Országos Mentőszolgálat főigazgatója Takács Zoltán elmondta, hogy a harmadszorra kiírt és végül sikeres pályázatot a négy érvényes ajánlatból egyetlenegy szempont, a legalacsonyabb ár alapján választották. Az eddigi légi óradíjas számítással szemben egy alap rendelkezésre állási díjra és egy csak bevetéskor ketyegő légi óradíjra bontva kértek kalkulációt.

(Takács Zoltán): Hogyha százhusz repült órával számolunk egy helikoptert évente, akkor annak a légi óradíja 1.280.000 forint, azonban ha 180 órával – és körülbelül 180 óra az, amivel ma Magyarországon mi tervezünk helikopteres bázisonként –, akkor 853.000 forint egy légióra.

(Bóti Attila): Ez azt eredményezi – tette hozzá a főigazgató –, hogy minél többet repülhet egy-egy gép, hiszen ezzel egyre alacsonyabb lesz az egy repült órára számított költsége. Ebben az összegben benne van a teljes karbantartás, beleértve a nagyjavításokat is, mondta el Takács Zoltán. Vagyis az eddigi üzemeltető kft.-t év elején felváltó 100 százalékbán állami tulajdonú kht.-nél mindössze egyetlen számlát jelent majd a helikopterek üzemeltetése és karbantartása.

(Farkas Erika): A szemetet el kell rejteni, mielőtt avatnak. Holnap adják át az M5-ös autópályát, ma pedig két közeli homokbányában találtak sítet. A helyszínen járt munkatársunk is, Szlatkovics Rita.

(Szlatkovics Rita): Szakemberek szerint több tízezer tonnányi ez az aszfalttal, betonnal, vassal, műanyaggal, vasbetonnal szennyezett földterület. Ez egy olyan homokbánya, ahonnan a homokot az autópálya-építés számára hordták el. Én nem tudom, hogy kik töltötték vissza, de a hatalmas aszfaltdarabokat látva, ilyen mennyiségű aszfaltföľhasználás száz kilométeres körzetben máshol nem volt, mint az autópálya építésénél. Azt tudom, hogy ezeken a homokbányákon, ahol most járunk, pont egy évvel ezelőtt tulajdonosváltás történt, és egy részvénytársaság vásárolta meg. Arra viszont kíváncsi lennék, hogy a részvénytársaság és az autópályát építők között van-e vállalkozási vagy alvállalkozási szerződés.

– Mit vett észre itt az elmúlt hetekben? Mi volt itt, amikor ez a nagy kupac nem volt itt?

(Idős, kevésbé iskolázott férfi hangja):

– Ebbe lakok, én látok mindent, hogy mit hoznak, mit nem hoznak. Tuskótú kezdve a ...

– Mióta folyik ez?

– Ősz óta. Hát, de ebből a kőből sose lesz semmi. Na most a gallya' kapcsolatba akarok mondani valamit, hogy ezt én dobtam bele, ez elrohad. Hát éjje'-nappa' hordták, hogy az út megtisztuljon, hogy át tudják hónap adni.

– Hogyan szerzett tudomást erről a környezetszennyezésről? Ha ez az egyáltalán.

(Középkorú férfi hangja):

- Az én információim szerint ezen a környéken senki nem kért és senki nem kapott hulladéklerakásra engedélyt és lehetőséget.
 - Biztos?
 - Engem úgy tájékoztattak, én országgyűlési...
 - Kicsoda?
 - Én országgyűlési képviselőként több hivatalt megkerestem, informálisan kaptam a tájékoztatást. Nem hivatalosan. Jellemző egyébként az egész ügyre, hogy a Környezetvédelmi Hatóság kivételével mindenki megijedt, amikor én erről információkat kértem. Maguk a környezetvédők, akik engem föl hívtak, s azt mondták, hogy ők nem merik megtenni a bejelentést, tegyem meg én, mert félnek, hogy ennek következményei lesznek. Bejelentettem a szakhatóságnak, kijöttünk, volt egy fölmérés és fölszólították a két tulajdonost, mert két tulajdonosa van ennek a két homokbányának, hogy nyolc napon belül mondják el, hogy mit szándékoznak tenni ezzel, hogy került ide, honnan került ide. Tehát ők végzik a maguk dolgát.
 - A nyolc nap még nem telt le?
 - A nyolc nap még nem telt le.
 - Mikor telik?
 - Két-három nap múlva. Nekem a politikai felelősségem annyi, hogy föl hívjam a figyelmet, hogy a választókerületemben, a természetvédelmi terület közelségében, feltehetően nem engedélyezett nagy mennyiségű, szennyezett földterület elhelyezése történt.
- (Farkas Erika): Az összeállításban Balogh László független országgyűlési képviselőt hallották.
- (Kovács M. I.) (2. hír): Az amerikai MODISZ nemzetközi hitelminősítő javított Budapest külön nyilvántartott adóskockázati besorolásán. Az indoklás szerint a magyar főváros új hiteleit teljes körű kormánygarancia fedezi, és a jelenlegi kormány általánosságban is erősen támogatja a budapesti beruházási programokat. Budapest ugyanabba a besorolásba került, mint Magyarország, ami azt is jelenti, hogy a javított osztályzat ellenére hitelkilátásai negatív tartományban vannak.
- (Farkas Erika): Kedves Hallgatóink, felhívom figyelmüket arra, hogy az Esti Krónika Háttér részének a vendége Demszky Gábor főpolgármester lesz.

Szignál

- (Farkas Erika): Tolnát, Baranyát járja be ma Gyurcsány Ferenc miniszterelnök. Szekszárdi beszámoló Szepesi Lászlótól.
- (Szepesi László): A miniszterelnök a szekszárdi Babits Művelődési Központ színháztermében többek között arról beszélt, hogy az MSZP új korszakát éli.
- (Gyurcsány Ferenc): Az elmúlt jó egy évben, amely sokaknak visszaadta a hitét, hogy a magyar baloldal visszavonhatatlanul, megkérdőjelezhetetlenül nem a múlt, hanem a jövő pártja. Ha megkérdeznék, hogy mi az oka, hogy bekövetkezett ez a csoda, akkor azt tudom mondani, hogy talán egyetlen egy igazi ok van, ami mára annyi becsületet és támogatást hoz a baloldálnak, amely nem volt tapasztalható korábban. Hogy a magyar baloldal ért valamit, amit úgy látom, a legtöbb riválisa nem nagyon ért. Mi programról beszélünk, arról, hogy mit akarunk csinálni. Az adja ma a magyar baloldálnak az erejét, hogy egyedül képes arra ma Magyarországon, hogy pontosan megmondja, hogy mit fogunk csinálni

ebben az országban a következő tíz évben a közlekedéstől az oktatásig, a kultúrától az egészségügyig, a gazdaság fejlesztésétől a szociális ügyekig.

(Szepesti László): Tolnából Baranyába megy Gyurcsány Ferenc, este részt vesz a Pécsi Sportcsarnokban tartott választási nagygyűlésen.

(Farkas Erika): A Fidesz elnöke Kecskeméten tartott kampánygyűlést. H. Tóth Andrea tudósít.

(H. Tóth Andrea): A Fidesz Magyar Polgári Szövetség számára a jelenlegi kormány leváltása nem cél, hanem eszköz, hiszen a jövőt szeretné megnyerni – jelentette ki Orbán Viktor pártelnök az Országépítő Találkozó kecskeméti állomásán. A nagyobbik ellenzéki párt küldetése az, hogy nem egy négyéves kormányzást, hanem egy korszakot akar lezárni. A vadkapitalizmussal szemben a magyar szolidaritás programját kínálja minden magyar számára – hangsúlyozta Orbán Viktor. Először is vissza kell állítani a tisztességes munka becsületét pénzben és erkölcsileg egyaránt, mert az elmúlt 15 évben a spekuláció volt a középpontban. Az államnak a piacgazdaságban a polgárok oldalára kell állnia, hogy ne legyenek kiszolgáltatottak a monopóliumokkal, az áremelésekkel szemben – tette hozzá a Fidesz elnöke. Véleménye szerint, amíg a Gyurcsány-kormány kívülről várja a segítséget, addig az általuk megalkotott szolidaritás programja a magyarokban meglévő erőre, tudásra, tehetségre és szorgalomra épít. A magyar gazdaságot a saját lábára kell állítani, mert ma kiszolgáltatottabb, mint valaha. Ez pedig csakis a magyar kis- és középvállalkozások megerősítésével lehet elérni. A mindenkorinak kormányának elsősorban az ő érdekeiket kell képviselni, ők tudnak ugyanis megélhetést biztosítani annak a hétszázezer embernek, akinek nincs állandó munkája hazánkban – mondta Orbán Viktor Kecskeméten.

(Farkas Erika): A Fidesz szóvivője bizonyítottanak látja, hogy a Magyar Szocialista Párt illegálisan tárolt adatokat. Szíjjártó Péter ehhez Hiller István tegnapi szavait használja hivatkozási alapnak.

(Szíjjártó Péter): Egy szó szerinti idézetet szeretnék mondani: „Ezért én tegnap arra utasítottam a szolnoki szervezetet, hogyha volt vagy van náluk olyan adat, amely nem lehet, azt semmisítsék meg. Ez a tegnapi nap folyamán megtörtént, megsemmisítették.”

(Farkas Erika): A Fidesz szóvivője azt mondta, a kerületenként minimálisan szükséges 750 ajánlószeleppel számolva is legalább 32.000 ember adatai vannak kitéve annak, hogy bekerülnek a szocialista párt szerinte illegális nyilvántartásába. A Krónika szerette volna az MSZP véleményét is megtudni, de műsorunkig nem nyilatkoztak az ügyről.

(Farkas Erika): Halász Szabó Miklós összeállítását hallották.

Szignál

(Farkas Erika) (3. hír): Pokolgép robbant több iraki városban a pénteki nagy ima napján.

(Kovács M. I.): Falludzsában több teherautóba rejtett robbanószerkezet ölt meg 11 embert, köztük öt rendőrt. Szamarrában két mecsetnél robbant pokolgép, két imam és egy járókelő meghalt, többen megsebesültek. Tiklitben bomba hatástalanítása közben halt meg egy rendőr. Bagdadban aknára futott és kigyulladt egy amerikai harckocsi.

(Farkas Erika): A palesztin választásokon győztes Hamasz elítélte az ügyvezető izraeli kormányfő tervét Izrael végleges határainak megállapításáról. Síri Zsuzsa, Jeruzsálem.

(Síri Zsuzsa): A Hamasz külföldön élő legfőbb politikai vezetője, Haleb Machar szerint Evu Dolmek hadüzenetet intézett a palesztin néphez, amikor kijelentette, hogy 2010-re akár egyoldalú lépésekkel is megteremtik Izrael végleges határait. Machar szerint nem

béketervről, hanem olyan egyoldalú lépésekről van szó, amik Izrael számára lehetővé teszik zsidó települések megtartását. Olmek tervei szerint Ciszjordániában megőrizné, és biztonsági kerítésrendszerrel venné körül a legnagyobb izraeli települési övezeteket, miközben feladná a szétszórta épült helyeket. A tervet nemcsak a Hamasz részéről érte gyors bírálata, a jobboldali Likud párt egyik vezetője is elítélte azt. Szerinte ugyanis Olmer visszavonulási terve szélsőbaloldali, és csak megmaradnának vele örök időkre az összetűzések, mégpedig védhetetlen határok közepette. Mint mondta, amit Barak a konfliktus lezárása fejében felajánlott Camp Davidben, azt Olmer ellentéttel és megállapodások nélkül akarja odaadni.

(Farkas Erika) (4. hír): Az Unió külkapcsolatokért felelős biztosa arra figyelmeztette a Hamaszt, hogy Brüsszel nem fogja anyagilag támogatni az új palesztin kormányt, ha a szervezet nem békés eszközökkel törekszik a közel-keleti rendezésre.

(Kovács M. István): Benita Ferrero-Waldner a külügyminiszterek salzburgi tanácskozása előtt megismételte, az Unió a palesztin nép megbízható partnere kíván maradni, de elveiből nem enged. Ugyanakkor úgy vélte, hogy időt kell adni a Hamasznak, hogy változtasson, ezért az Unió egyenlőre folyósítja a pénzügyi támogatást a palesztin nép megsegítésére.

(Farkas Erika): Hiába a sok szép irányelv, ha a hétköznapi életben semmi sem jelenik meg, ha az elmélet elmélet marad. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság együttes ülést tartott a Gazdasági és Szociális Tanáccsal. Bánkúti Gábor összeállítása.

(Bánkúti Gábor): Európa küzdj és bízva bízzál – mondta Madách Imre művére utalva az Európai Gazdasági és Szociális Tanács budapesti ülésének zárszavában a magyar házigazda, a mi nemzeti tanácsunk soros elnöke, Demján Sándor.

(Demján Sándor): A lisszaboni stratégia nem hatolt el az állampolgárokig, az intézményekig. Nincsenek konkrét cselekvő programjaink, a nemzeti – úgynevezett – fejlesztési tervek, azok állandóan változnak, nagy a bürokrácia, a döntésképtelenség. Ebből adódóan Európa ugyanazt az életet éli, mint 2000-ben, csak az a különbség, hogy 2000-hez viszonyítva a gazdasági növekedés az 1/3-ára lassult. Ez volt a mai nap rezüméje. Az ajánlások azok eljutnak a Barroso elnök úrhoz. Az Unió részéről, az osztrák oldalról a Fischl államtitkár úr is önkritikusan szólt hozzá. Maga Kovács László, aki az Európai Bizottság tagja, szintén. Az Unió maga önkritikát gyakorolt. Szóval nagyon messze vagyunk egy jó stratégiai tervtől, amely a versenyképességet és a társadalmi szolidaritást hivatott lenne Európában megvalósítani.

Bánkúti Gábor: Igazából Magyarországon egy polgár érez abból valamit, hogy ő az Unió tagja lett?

Demján Sándor: Persze, hogy érez, csak nem tudja. Ha nem lenne Magyarország az Unió tagja, akkor már régen ugyanúgy csődbe lenne, mint Argentína volt. A magyar politikai elit, mindegy, hogy jobb- vagy baloldali, nem csinálta meg a reformokat. Ha Magyarország nem lenne Unió tag, egy euró ma körülbelül 5-600 forintot tenne ki. A [érthetetlen szó] magyar reformok iránti türelme meg a pénzpiacok türelmét hozta, ezt tessék tudomásul venni.

Bánkúti Gábor: Borsik János, az Autonóm Szakszervezetek elnöke is végig itt volt a tanácskozáson.

(Borsik János): A kormányok immel-ámmal foglalkoznak az Országos Érdekegyeztető Tanáccsal, a Gazdasági és Szociális Tanáccsal, és azt gondolom, hogy ezt a deficitet le

kellene faragni, mert Magyarország olyan helyzetbe kerül éveken belül, amikor nem lehet döntéseket hozni már a szakszervezetek, a munkaadói érdekképviselések és a civil szervezetek nélkül.

(Farkas Erika): Európa fél a globális versenytől. Mit lehet tenni a lemaradás megakadályozására. Erről tárgyalnak baloldali kormányfők és pártvezetők Prágában. Szekeres Imre, a Szocialista Párt elnökhelyettese a külpolitikai szerkesztőnek, Lengyel Miklósnak nyilatkozott telefonon.

(Lengyel Miklós): Prágában tanácskoznak az európai szociáldemokrata pártok vezetői, köztük sok miniszterelnök, aki a kormányzásban is tapasztalatokat szerezhettek az európai gazdasági gondokról. Nevezetesen arról, hogy Európa elmaradóban van Észak-Amerika, Kelet-Ázsia, elsősorban Kína mögött, és az a veszély fenyeget, hogy hosszú távon nem tudja fenntartani azt a magas életszínvonalat, amelyhez az európaiak hozzászoktak. Illetve Európa középső és keleti részén nem sikerül az a felzárkózás, amiben sokan reménykednek. Milyen receptet javasolnak most Prágában?

(Szekeres Imre): Azt, hogy felgyorsítsuk a Lisszaboni Programot. Erről beszélt Tony Blair miniszterelnök, erről beszélt Romano Prodi, és erről beszéltem én is a Magyar Szocialista Párt nevében, ugyanis nem az a problémája Európának, hogy alacsony a hatékonysága, vagy hogy a műszaki színvonal nem megfelelő, hanem az a fő probléma, hogy kevesen tudnak dolgozni. Tehát ez az európai sajátosság, ami igaz Magyarországra is. Ha azt tudjuk növelni, hogy több munkahely legyen, ha azt tudjuk biztosítani, hogy több nőnek és férfinak legyen munkája, akkor Európa és egyébként Magyarország gazdasági teljesítménye is jóval nagyobb lehet.

(Farkas Erika) (5. hír): Milánóban az ügyészek kezdeményezték, hogy korrupció vádjával állítsák bíróság elé Silvio Berlusconi.

(Kovács M. I.): Szerintük az olasz kormányfő 600.000 dollárt juttatott egy brit ügyvédnek, hogy az két korábbi tárgyaláson titkoljon el terhelő információkat sajtóbirodalmáról. Az olasz miniszterelnök és a brit ügyvéd egyaránt tagadja a vádat.

(Farkas Erika) (6. hír): Választási lehallgatási botrány miatt benyújtotta lemondását az olasz egészségügyi miniszter.

(Kovács M. I.): Francesco Storace, a jobboldali Nemzeti Szövetség egyik magas rangú vezetője. Az olasz sajtó szerint tavaly az ő környezetéből próbáltak meg információt szerezni a miniszter választási vetélytársairól.

(Farkas Erika): Meghívót adott át Bukarestben az elnöki palotában Székelyudvarhely polgármestere, akit délelőtt fogadott Basescu köztársasági elnök. Szász Jenő Moszkovics Jánosnak adott interjút.

(Farkas Erika): Egy formabontó díj a Magyar Állami Operaházban. Olyan, amelyet a művészek döntése alapján ítélnék oda. Bánkúti Gábort hallják.

(Bánkúti Gábor): Új díjat alapítottak a Magyar Állami Operaház magánénekesei, hogy a művészek maguk is hallathassák szavukat abban, kit, kinek az életművét értékelik a legtöbbször. Ma délután először adták át a – nevezzük így – százak, ezt a pénzzel nem, csak saját kollégájuk által készített Optimum Díjat a világban is hírnevet szerzett tenoristának, a már nyugdíjban lévő D. Nagy Jánosnak. Épp 35 éve tagja a Magyar Állami Operaháznak.

(D. Nagy János): A Honvéd Művészegyüttesben kezdtem ezt a gyönyörű pályát, onnan el kellett jönnöm, mert szerződésemm volt Innsbruckba, és hát nem engedtek ki. Majd el-

szerződtem a Magyar Állami Népi Együttes Kórusába. És nyolc év után már gondoltam, hogy a kórus életéből – bár szép volt – elég volt. És hát mindig az operaszínpad felé vágyódtam. És az akkori főrendező, Mikó András és Lukács Miklós igazgató úr meghallgatott a Zeneakadémia 10-es termében. És a meghallgatásnak az lett a következménye, hogy megbeszéltünk egy időpontot, és akkor az operaszínpadon is meghallgattak. Erre kaptam egy ösztöndíjas szerződést. Az első szerepem a Carmen című operából a Don Jose szerepe volt. Nagyon jól sikerült premier volt, és onnantól kezdve a legszebb Verdi- és Puccini-operák főszerepeit énekelhettem végig.

(Farkas Erika): Hosszú, súlyos betegség után New Yorkban elhunyt Halász Péter író, rendező, színész, aki néhány hete önmaga temetésével búcsúzott Budapesttől és a magyar közönségtől.

(Kovács M. I.): Halász Péter 1969-ben alapította meg Budapesten a Kassák Ház Stúdiót. 1976-ban a politikai nyomás és a betiltások hatására a társulattal együtt emigrált, és New Yorkban telepedett le, ahol a 23. utcában színházat és alternatív kulturális centrumot működtettek. Halász Péter 1991-ben tért vissza Magyarországra. Tanított a Színház- és Filmművészeti Egyetemen, alkotásai láthatóak voltak a Merlinben, a Katona József Színházban, az Operában és a Nemzeti Színházban is. Halász Péter 63 éves volt.

(Farkas Erika) (7. hír): Most már biztos, hogy nem lesz sztrájk a BKV-nál, miután a cégvezetés és a szakszervezetek képviselői aláírták az éves bérmegállapodást.

(Kovács M. I.): Eszerint a mintegy 13.000 embert foglalkoztató vállalatnál személyenként havi 17.000 forintot emelnek. Emellett havi 2000 forintos teljesítményhez kötött prémiumot kap mindenki január 1-ig visszamenőlegesen.

Szignál

Közlekedés.

Szignál

(Farkas Erika): A várható időjárásról Török Lászlót, az Országos Meteorológiai Szolgálat munkatársát kérdezem. Jó estét kívánok!

Időjárás....

Köszönöm szépen. Sport, a szerkesztő Török László.

Sporthírek blokkja

Más szignál

Kovács M. I.: Reklám

Reklámblokk

Pontos időjelzést adunk: 18.30.

Krónika szignálja

Krónika

(Kovács M. I.): A nap eddigi legfontosabb hírei röviden.

Sólyom László a határon túli magyarok sajátos helyzetére is felhívta a francia államfő figyelmét, amikor Párizsban a kétoldalú kapcsolatokról és az Unión belüli együttműködésről tárgyalt. A köztársasági elnök kérte, a vízumdíjak emelésekor vegyék figyelembe, hogy a francia javaslatban szereplő 60 euró elvágna a magyar kisebbséget a magyarországi beutazástól.

Egy hónapon belül megérkezik az első azok közül az új helikopterek közül, amelyeket a Mentőszolgálat vásárol. A 10 évre szóló szerződés aláírásakor Rácz Jenő miniszter elmondta, egy éven belül további 5 helikopter áll munkába. Ezzel a korszerűtlen honvédségi MI 2-esek végképp kikerülnek a légimentésből.

Most már biztos, hogy nem lesz sztrájk a BKV-nál, miután a cégvezetés és a szakszervezetek képviselői aláírták az éves bértmegállapodást. Eszerint a vállalnál a dolgozók havi 17.000 forintos emelést kapnak.

A Fidesz az Országos Választási Bizottsághoz fordul, mert úgy tudja, hogy az MSZP szolnoki szervezeténél illegális nyilvántartást vezettek a választópolgárokról. Az adatvédelmi biztos megerősítette, az ajánlószerződésen szereplő személyes adatokat nem gyűjtheti ki magának az érintett párt.

Az MSZP szerint a Fidesz szervezi a spontán felháborodott tömeget Gyurcsány Ferenc országjáró körútjainak helyszíneire. Mandur László, a párt elnökségi tagja elmondta, birtokukba került egy elektronikus levél, amelyet az esztergomi Fidesz címéről küldtek el, és amelyben nemcsak arról értesítik a címzettet, hogy a miniszterelnök hol jár és mikor, hanem arról is, hogy mit kell csinálni.

Vádat emeltek a törökbálinti petárdaraktár-robbantás ügyében. Az ügyészség több ember halálát okozó gondatlan veszélyeztetéssel és robbanóanyaggal való visszaéléssel vádolja a Pirotechnik Kft. négy vezetőjét.

A Budapesti Értéktőzsde részvényindexe, a BUX 368 pontos csökkenéssel 21985 ponton zárt. Ez az előző napihoz képest 1,65 százalékos gyengülés. A vezető részvények gyengültek.

Szignál

Háttér ...

Krónika, 2006. március 21. 11.00

Kossuth rádió, Budapest, 11 óra, híreket mondunk.

(8. hír) Ma délután 4 órakor jár le a határidő, hogy a pártok benyújtsák az országos listákat az áprilisi országgyűlési választásokra. Eddig ezt az MSZP tette meg. Országos listát az a párt állíthat, amelynek legalább 7 területi listája van. Az előzetes hírek szerint a feltételnek még 6 párt felelt meg.

(9. hír) Ma érkezik a kecskeméti repülőbázisra az első svéd Grippen vadászgép. A magyar honvédség összesen 12 együléses és kettő kétüléses vadászrepülőt bérel Svédországtól 10 éven át. A gépek a bérleti időszak után magyar tulajdonba kerülnek. Az előzetes tervek szerint ebben a hónapban még 4 másik Grippen is érkezik Kecskemétre.

(10. hír) Fehéroroszországban őrizetbe vették az ellenzéki elnökjelölt stábjának 4 tagját, köztö Alekszandr Milinkevics szóvivője. Az ellenzék vezetője több száz emberrel együtt Minszk főterén töltötte az éjszakát, tiltakozásul a múlt vasárnapi elnökválasztás eredmé-

nye ellen. Milinkevics és hívei új választások kiírását követelik, és csalással vádolják a jelenlegi államfőt, Alekszandr Lukasenkót, aki a szavazatok több mint 80 százalékát szerezte meg. A NATO, az Egyesült Államok és az Európai Unió ugyancsak elítélte a fehérorosz elnökválasztás lebonyolításának módját. Az orosz külügyminiszter szerint viszont a szavazás megfelelt az általánosan elfogadott normáknak.

- (11. hír) Iraki lázadók megöltek 18 rendőrt a Bagdadtól északkeletre fekvő Muktdia városban. A teherautókon érkező támadók automata fegyverekkel és kézigranátokkal rohamoztak meg egy rendőrkapitányságot és egy bírósági épületet, majd elmenekültek, amikor a rendőrök erősítést kaptak a hadseregtől. A támadók közül hárman haltak meg a tűzharcban, közölte a rendőrség. Más forrás szerint összesen 14-en veszítették életüket az újabb iraki incidensben.
- (12. hír) Bűnösnek vallotta magát Mortimer a Fővárosi Bíróságon ma kezdődött tárgyaláson. Az ügyész emberölés kísérletével vádolja a 17 éves fiatalembert, aki tavaly májusban karddal átszúrt egy 16 éves fiút egy BKV buszon a Moszkva téren. A sértett ügyvédje 3 millió forint nem vagyoni kártérítést kért. Az életveszélyesen megsebesült fiatalembert, akinek el kellett távolítania a lépét, délután tanúként hallgatja meg a bíróság.
- (13. hír) Az eddigi vízmennyiség kétszeresét engedik le a Balatonból ma déltől a Sió csatornába. A Közép-Dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság tájékoztatása szerint 40-50 köbméter víz folyik majd le a tóból másodpercenként. A Balaton vízállása jelenleg 117 centiméter, ez 7 centivel meghaladja a megengedett legmagasabb értéket.
- (14. hír) Eloltották az egyik recski telepen lángoló tüzet, amelyben 200 tonna használt gumi égett, tájékoztatott a katasztrófavédelem szóvivője. Dobson Tibor közölte, a tűzoltók egy teherautónyi köport szórtak a tűzfészekre, csak így tudták teljesen elfojtani a lángokat. A füstöt a kedvező széljárás nem a település felé fújta, így nem volt szükség lakosságvédelmi intézkedésre, mondta a katasztrófavédelem szóvivője.
- Az időjárásról. Eleinte néha, majd később többször megnövekszik a felhőzet, délutántól néhol kisebb eső lehet. Időnként megélénkül a délnyugati szél. Délután 11, 16 este 2, 7 fok lesz.
- A híreket Újj Edit szerkesztette, és Korbuly Péter mondta el. Hírekkel délben jelentkezünk legközelebb a Kossuth és a Bartók Rádióban 11 óra 4 perc.

Szignál

Sláger Rádió, 2006. március 21. 12.00

Dél van, hírek a Sláger Rádióban Bella Gabriellától, jó napot kívánok!
Hiába támadnak a felhők, a tavasz nem enged. Drágul a benzin. Egy nappal korábban tartja nagygyűlését az MSZP. Vissza akar térni Michael Jackson.

Szignál

- (15. hír) Megint drágábban tankolhatunk. Holnaptól 5 forinttal emeli a benzin nagykereskedelmi árát a MOL. A változtatás után körülbelül 275 forintba kerül majd az üzemanyag literje. A gázolaj most nem drágul. A társaság mint mindig, most is a világpiaci árakkal indokolja a lépést. Az autósok pedig már tudják, hogy érdemes ébernek lenni, mert ku-

tanként akár 10 forintos eltérés is lehet. A MOL legutóbb egy hete emelte a benzin nagykereskedelmi árát, akkor 3 forinttal.

- (16. hír) Április elsejére tette át nagygyűlését az MSZP. Így nem ugyanazon a napon várja híveit az utcára a két legnagyobb parlamenti párt. Gyurcsány Ferenc azt mondta, Budapest és az emberek biztonsága, valamint nyugalma érdekében döntöttek így. A választások előtti utolsó vasárnapra először Gyurcsány Ferenc hirdette meg az MSZP nagy, utcai rendezvényét. Majd egy nappal később Orbán Viktor jelentette be, hogy ugyanaznap a Kossuth térre várja híveit a Fidesz. A szocialisták változtatásra kérték az ellenzéki pártot. Orbán Viktor erre úgy reagált, hogy a Fidesz délután vonul az utcára, a szocialisták tegyék ezt délelőtt.
- (17. hír) Mindössze két hónap, ez az idő ahhoz kell, hogy idehaza elkészüljön az a vakcina, amely a madárinfluenza emberről emberre terjedő változata ellen véd. A szérumot az Egészségügyi Világszervezet által előállított oltóvírusból készítik el. Ezt egy fertőzött emberből izolálják majd, ha egyszer kialakul. Ez a vírus ugyanis még nem létezik, mondta az országos tisztifőorvos. Bujdosó László hozzátette, így a mutáns vírus akkor alakulhat ki, ha a madárinfluenza az emberi szervezetben találkozik a hagyományos influenzával, és ebből víruskombináció jön létre.
- (18. hír) Javul a belvízhelyzet, a legmagasabb harmadfokú készültségre már csak a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Túrkevény és Fegyverneken valamint a Csongrád megyei Domaszéken van szükség. Tagnap visszatérhetett otthonába két kitelepített a Csongrád megyei Kövegen. Arról egyelőre nincs pontos adat, hogy a január óta kiköltöztetett 213 ember közül hányan vannak még ideiglenes szálláson, és hogy hány ház vált végleg lakhatatlanná.
- (19. hír) Eltűntetik a szemetet a 6-os főút mellől. Budapest legnagyobb illegális hulladéklerakóját a XI. kerületi önkormányzat számolja fel néhány héten belül. Ez mintegy 10 millió forintba kerül. A főút mentén már hetek óta gyűlt az építési törmelék és a háztartási hulladék. Az önkormányzat a helyiek segítségével keresi, kik hordják oda a szemetet. Újbudán egyébként tegnap kezdődött a szokásos tavaszi nagytakarítás. Ennek keretében ingyenes kukákat biztosítanak a kertés házakban lakóknak, és speciális konténereket tesznek ki a veszélyes hulladék tárolására három helyen is.
- (20. hír) Használt gumik égtek Hevesben. Mintegy 200 tonna abroncs kapott lángra tegnap este Recskén. Az égés közben felszabadult egészségkárosító anyagot a szél nem a lakóházak felé vitte, így a környéken élők nem voltak veszélyben. A 8000 négyzetméteres területen este 8 körül csaptak fel a lángok, amelyeket csak hajnali 4 körül tudtak a tűzoltók megfékezni. A tűz okai még tisztázásra várnak.
- (21. hír) Földcsuszamlások fenyegetnek Dél-Szerbiában. Az enyhülés, az olvadás és az esőzések miatt több hegyvidéki településen is megmozdult a hegyoldal. Bagdana faluban a legsúlyosabb a helyzet. Itt csaknem 2 kilométer hosszan mozog a domboldal, értesült a Sláger Rádió tudósítója. A faluban lakókat ki kell költöztetni. Ugyanakkor egyre nagyobb gondot okoznak Dél-Szerbiában az áradások és a belvizek is.
- (22. hír) Leteszik a munkát a franciák. Általános sztrájkot hirdettek jövő keddre a szakszervezetek és a diákszervezetek, miután a francia kormány tegnap este sem vonta vissza az első munkavállalási szerződésről szóló törvényt. A jogszabály értelmében a 26 év alatti alkalmazottakkal a munkaadók az első két évben bármikor felrúghatják a megállapodást.

A miniszterelnök egyelőre nem akarja visszavonni a jogszabályt, és ezt Jacques Chirac köztársasági elnök is támogatja.

(23. hír) Fifty Senn (?) segíthet Jackónak. Michael Jackson ugyanis szeretné visszaszerezni korábbi poptrónját, és ebben a rapper jelentheti a megoldást. Tervei szerint összeállhatnának egy duettre. A hírt egyelőre hivatalos forrásból nem erősítették meg. De korábbi nyilatkozatai alapján Fifty Senn (?) nem zárkózna el az ötlettől. Számos alkalommal beszélt már ugyanis arról, hogy nagy tisztelője és rajongója Jackónak.

Szignál

Délután már kellhetnek az esernyők is ... Úgy tűnik, a tavasz már végleg lenyomta a telet.
(Férfi műsorvezető): Köszönjük szépen, Gabi!